

Література:

1. Питання реформування органів внутрішніх справ України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2014 р. № 1118-р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://document.ua/pitannja-reformuvannja-organiv-vnutrishnih-sprav-ukrayini-doc210056.html>
2. Концепція «100 днів якості Національної поліції України» // [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua/mvs/article/1714126?annId=1714127>
3. Зозуля І. В. Органи внутрішніх справ України: поняття та зв'язок між змістом і формою / Зозуля Ігор Вікторович // Наше право. – 2009. – № 1. – Ч. 1. – с. 49–55.
4. Результати соціологічного дослідження «Оцінка громадянами ситуації в Україні та стану проведення реформ [Електронний ресурс] // Центр Разумкова. Режим доступу: http://razumkov.org.ua/ukr/news.php?news_id=635.
5. Бесчастний В.М. Міжнародний досвід у діяльності міліції України // Віче. – 2009. – № 24. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.viche.info/journal/1780/>

Юнін

Олександр Сергійович,

заступник директора,
декан факультету № 1 ННІ ПОЗН
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПІДРОЗДІЛІВ КРАЇН З РОЗВИНЕНОЮ ПОЛІЦЕЙСЬКОЮ ФУНКЦІЄЮ

На думку більшості учених, пріоритетні завдання і функції поліції відносяться до сфери протиправних діянь, а також соціально небезпечних подій, що загрожують життю, здоров'ю, правам і свободам громадян, державним і суспільним інститутам. Характерно, що органи влади та більшість теоретиків держав світу з розвиненою поліцейською функцією¹ основне призначення поліції бачать у «встановленні контролю над злочинністю», «забороні її за допомогою вживання тих засобів, які представлені законом».

Сьогодні відбулося юридичне і фактичне розширення повноважень поліції в країнах з розширеною поліцейською функцією. Це виражається у першу чергу в тому, що у ряді країн, зокрема, Іспанії, ФРН, Франції, Італії та ін., поліцейські службовці дуже часто на практиці майже в повному обсязі

¹Під країнами з розвиненою поліцейською функцією слід розуміти країни, які мають в основі свого розвитку стабільний громадський порядок, встановлений демократичними нормами, правовий порядок, а також дієву систему органів, що здійснюють правоохоронну діяльність.

здійснюють розслідування більшої частини кримінальних справ, оскільки судова влада і прокуратура делегують поліції багато своїх функцій. По суті, склалося положення, при якому, за визначенням італійського дослідника А. Д'Орсі, суддя вимушений майже як глядач чекати результатів поліцейського розслідування події, про яку його заздалегідь інформували, і розслідування якої він сам повинен був би направляти і координувати. Крім того, значною мірою спрощений порядок здійснення поліцією ряду процесуальних дій — арештів, обшуків, виїмок тощо. Так, у скандинавських державах арешт поліцією з метою доставки правопорушника до суду для притягнення його до відповідальності може бути здійснений на власний розсуд працівника поліції, якщо особа була захоплена при здійсненні правопорушення або були «розумні підстави» для підозри. У ФРН та Італії закони про боротьбу з тероризмом надають поліції право на тих же підставах без письмової вказівки судової інстанції проводити обшуки громадян, автотранспорту і затримувати підозрюваних [2, с. 87]. У Франції КПК дає право співробітнику поліції затримувати на добу будь-яку особу, яка, на його думку, може «надати відомості про обставини справи або про вилучені предмети і документи», а також особу, яку він вважає за потрібне перевірити [33, с. 147]. Характерно і те, що у більшості країн з розвинутою поліцейською функцією існує спрощений порядок розгляду судами справ про протиправні дії, що кваліфікуються як менш тяжкі, і свідчення поліцейських використовуються часто як єдина і основна доказова база обвинувачення. В Італії, наприклад, в 1995 р. в такому порядку розглядалося майже 70 %, а в Англії і Уельсі — до 80% подій про вказані правопорушення, причому були виправдані лише 10% громадян [4, с. 237].

Одним з показників ефективності роботи поліцейських органів вважається також оперативність реакції на правопорушення, у першу чергу у формі здійснення затримання. На Заході цей показник досить високий, якщо не сказати оптимальний, — від 2,5 до 5 хв., як правило, потрібно поліцейським для прибуття на місце події з моменту отримання виклику. Що стосується арештів, то в більшості держав, у тому числі в США, Канаді, ФРН, Італії, понад 30% арештів проводиться менш ніж за півгодини після отримання інформації про правопорушення; близько 50% — протягом двох з половиною годин; до кінця першого тижня — майже дві третини арештів і 90% — протягом місяця. В даному випадку враховуються не всі арешти, а лише ті, обґрунтування яких потім підтверджується судовими інстанціями при попередньому слуханні справи [2, с. 93].

Також відмітимо, що досягнення розумного балансу між превентивними і силовими діями щодо правопорушень завжди є і буде однією з головних проблем стратегії поліцейської діяльності. Основна ж причина неефективності такої стратегії в багатьох зарубіжних країнах полягає у прихованій недовірі правлячих кіл в сили правоохоронних інститутів, у переоцінці невидимих агресивних сил правопорушників. Це і

призводить до політики потурання, прагнення перенести центр тяжіння на домовленості, замість того, щоб із самого початку застосувати до правопорушників жорсткі каральні заходи.

Але не можна спрощувати: поки що поліцейсти й кримінологи навіть розвинених країн, не говорячи вже про держави з нестабільною соціально-політичною і економічною обстановкою, не виробили ще достатньо чітких критеріїв оцінки реальної (а тим більше перспективної) ефективності функціонування національних поліцейських систем, не мають всеосяжного уявлення про майбутній розвиток злочинності. Так це, мабуть, і навряд чи можливо найближчим часом [5, с. 48].

Але необхідно відмітити, що в країнах з розвинутою поліцейською функцією соціальний рейтинг поліції служить найбільш об'єктивним критерієм визначення ефективності її діяльності і повинен в першу чергу братися до уваги при вирішенні питання про вибір країни, досвід якої може представляти інтерес для вдосконалення організаційно-правових основ роботи поліції в Україні. При цьому слід обов'язково враховувати вищезазнані чинники, що впливають на суспільну оцінку ефективності функціонування поліцейських сил.

Адміністративно-правове регулювання діяльності поліції постійно розвивається, причому дані процеси розвиваються залежно від розвитку світової цивілізації. Проте погляди на основні її завдання, організацію, форми та методи діяльності відрізняються навіть у етнічно та географічно близьких націй. Вони характеризуються, перш за все, національними особливостями шляхів вирішення соціальних, економічних та інших проблем, що стоять на певному етапі розвитку конкретної нації. Саме ці особливості, на нашу думку, мають домінуюче значення при виборі кожною нацією тих чи інших адміністративно-правових засад діяльності поліцейських органів. Пряма і безпосередня залежність поліцейських органів від конкретного устрою держави, «силовим гарантом» існування якого вона служить, призводить при його зміні до повного реформування нормативно-правової бази, штатних розкладів, основ і методик її функціонування.

Для країн з розвинутою поліцейською функцією характерна наявність доктрини поліцейської функції та загальнонаціональних і регіональних програм її реалізації, що включають юридичні, організаційно-правові та інші взаємозв'язані заходи. Використання такої практики становить для нас значний інтерес, тому наукове дослідження даної проблеми видається досить перспективним, оскільки зазначені положення і програми діють у країнах, де соціально-економічна і політична обстановка відносно стабільна і є великі фінансові можливості для втілення їх в життя, чого, на жаль, не можна сказати про сьогоднішню Україну.

Література:

1. Пихтін М.П. Організаційно-правові основи діяльності поліції Швеції (порівняльно-правовий аналіз) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / М.П. Пихтін; Київ. нац. ун-т внутр. справ. — К., 2009. — 221 с.
2. Губанов А.В. Основы организации и функционирования полиции зарубежных государств и использование их опыта для совершенствования деятельности органов внутренних дел России: дисс. д-ра юрид. наук: 12.00.02 / А.В. Губанов. — М., 1997. — 355 с.
3. Файкс Г. Большое ухо Парижа. Французская полиция: история и современность / Г. Файкс. — М.: Юр. лит., 1981. — 246 с.
4. Негодченко О.В. Забезпечення прав і свобод людини органами внутрішніх справ: організаційно-правові засади: дис. .. д-ра юрид. наук: 12.00.07 / О.В. Негодченко ; Національний ун-т внутрішніх справ. — Х., 2003. — 460 с.
5. Юнін О.С. Щодо впорядкування оперативної роботи в поліцейських підрозділах провідних країн світу та Україні / О.С. Юнін // Південноукраїнський правничий часопис. - 2006. - №3.

**Манжула
Андрій Анатолійович,**
професор кафедри
адміністративного права, процесу та
адміністративної діяльності
Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ПРОСТУПКАМ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ГРОМАДСЬКИЙ ПОРЯДОК

Основним нормативним актом щодо регулювання відповідальності за проступки проти громадського порядку є Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП), який було прийнято ще 7 грудня 1984 р. (почав діяти з 1 червня 1985 р.) [1].

У правових нормах, які згруповані у Кодексі України про адміністративні правопорушення, законодавець сформулював види правопорушень, що посягають громадський порядок та громадську безпеку. і установив санкції на випадок їх недодержання (гл. 14 КпАП) [1]. Таких проступків всього два – дрібне хуліганство (ст. 173 КпАП) та розпивання спиртних напоїв в громадських місцях і поява в громадських місцях в п'яному вигляді (чч. 1 і 2 ст. 178 КпАП). До інших протиправних дій, що порушують громадський порядок і спокій громадян, можна віднести такі дії,